

yuxtaposición, superposición y descentramiento(s) en el teatro contemporáneo

**Jornadas de investigación:
Literatura y otras artes. FL UNC.**

Micaela van Muylem

Teatro contemporáneo de
Flandes, Bélgica, escrito en
neerlandés:

relecturas de la tradición plástica
y literaria,

-diferentes lenguajes:
“textos heterolingües”
(M. Suchet)

-diferentes disciplinas:
“la inespecificidad en el arte”
(F. Garramuño)

Apropiación de motivos: La Danza de la Muerte

(Michael Wolgemut)

Danza de la Muerte
Hans Holbein el joven

Interacción entre texto e imagen

Herr babst
syllen daz
müß yr be
gynnen. Vor
alle die da
ere gewyn
nen. Aller
weite yr ge
dor. Dii syne
komme yr in
den dor. Dore

beschaffet nu'eyn ende. Ir syne kol
men in myn hand. Gant fort vnd nye
erschreket. Dore weyt yr ligen düss das
ich goit erweckt.

Goit salt ich
vnd müß es
syn. Das ich
salenden das
leben myn.
Got was ich
off erden ge
nant. Dnd
allen. Aent
sche der bogst
bekant. Ist

nu' strafflich gewest myn leben. Das
wolle gottes güde myr vergeben.
Gant peters stule han ich besessen.
Got wolle myner selen nye vergeben.

Der doit

Der babst

Deger
 du hast
 wy p
 güe vñ
 kynde
 weyd
 vnde
 knecht
 onder
 dir sint
 vo: dye
 pkegest

Du zu sorgen Den adent vnd auch den
 morgen Allein vmb zülich gewyn
 Dar vff stüur dyn mur vnd auch dyn
 syn Da gede chies setten an Das e. oig
 güe. Dar vmb sturdestu nü gar vnuer
 hat

Ddyt
 geweste
 gar vn
 schuere
 gewyne
 das ewy
 ge güe
 was hat
 mich nu
 my kwe
 vñ alich
 minwip
 Die wy
 leich

müß geen in todes stett Den ich hain
 bestalt Dryncken vñ esen Dye werde
 myn nü ewelich vergehen Don yne
 wice myr nü wenig nach gethan Den
 ich hynder myr myn güe nü hain.

Der doot.

Fig

Der burger

N

Der Bürger
meyster eyn
nu wes byd
will ich uch
singen In
dyser gesel
schafft müst
yr nu sprin
gen Von v
werm ampt
yr auch müst
schyd. n. V
wer sünde
läst uch nu
leyden Want
yr yemants
ksweret wid
der rechte In
sy preyset
leye oder
knechte In
habent ubel
oder
wolt gethan
Vollufft zu
dysem rey
en müst yr
nu gan.

Der doit.

V

77
Ich nye
fen eur
criften
ment
sche zu
steden
Di. by
got ge
nade er
werbe.
Kont
ich nye
yeder man
gihwullen
gesyn So
was
doch gür
dye meynung
myr. Ich
wil
m ych selb
st nyt rümen
Ich wil
mich
auch nye
vordümen
Dyn
bürgermei
ster ampt
hat eyn
ende
Gott
syt ge
nade nu
an mych
wende.

der burgermeister

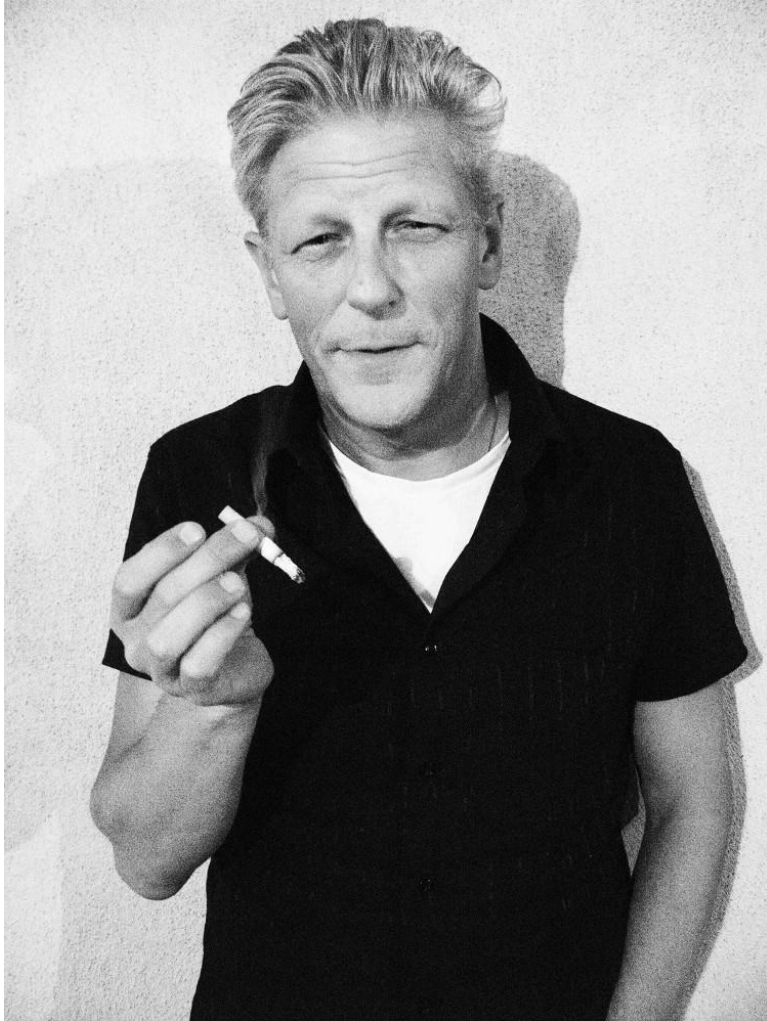
Grimmelshausen:
Simplicius Simplicissimus
(1668)

Ich ward gleich wie phoenix durchs feuer geboren
Ich flog durch die Luftte? ward doch nicht verloren
Ich wandert im wasser ich streiffte zu Land,
in solchem Umschwermen macht ich mir bekannt
was oft mich betrübet und selten ergetet
was war das? Ich habs in dies Buch hier gesehen
Damit sich der Leser gleich wie ich ist thu,
entferne der Torheit, und Lebe in Ruh.

Heinrich Hoffmann,
Der Struwwelpeter
"Pedro Melenas"
(1844)

Jan Fabre. Teatrista y
artista plástico

Compañía: ***Troubleyn***
Amberes

NL: *trouw*, DE: *treu*

NL: *blijven*, DE: *bleiben*

En castellano:

*Teatro y La orgía de la tolerancia y
otras obras*

(Ed. RIL, 2010, Santiago de Chile).

on ne s'Habitue pas
à L'art:
Le monde EST DÉSES-
PERÉE,
Etant donné que L'ON ne peut chan-
ger Le Monde.
DANS un Monde où tout est DÛ Au Ha-
sard, L'Artiste dispose tout au PLUS
d'une CHANCE, de remporter une VictoirE
SUR la chance.
CHAQUE ARTIST/ANI MAL seul av EC Lui-
même, comme UN MA-
RIN naufragée.
Jan Emiel Condaat 75bre Lyon 2001

El hombre que mide las nubes

Ars moriendi
Maestro E.S.
(1420 – 1468)

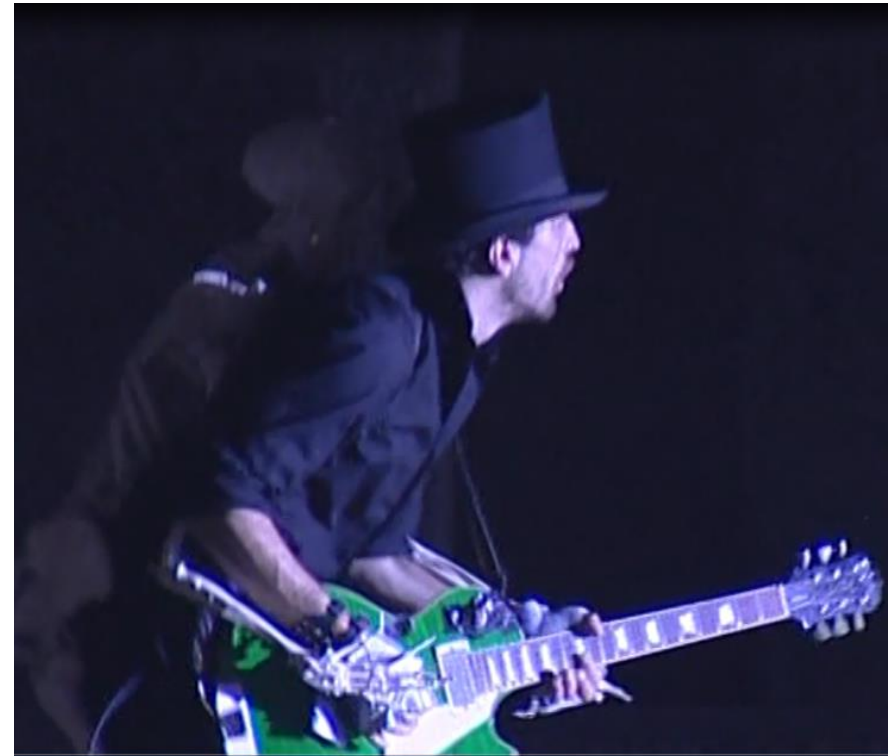
Preparatio mortis:

**Los especialistas
de la muerte**

danza de la muerte
medieval/barroca y lo pop:
“fiesta”
banda de rock en vivo

Jan Lauwers: teatrista y artista visual
Compañía: *Needcompany*, Bruselas (who needs company?)
*Castellano: Sad Face/Happy Face, una trilogía de la
humanidad* (Ed. FFyH, UNC, 2013).

La arqueología del saber, de la tradición, de la muerte

Pieter Bruegel, *Feria en Hoboken* (1559). Aguafuerte.

Palimpsesto, sobreimpresión en vivo

Grace/ actúa de “Grace”:
arte/vida vida/muerte

Indonesia, Países Bajos, Flandes

Buenos Aires

Holandés, flamenco, castellano

**texto e imagen/ el texto como imagen:
la puesta en escena de la palabra**

El texto como imagen: la puesta en página

De

Lobster-

2. De Lobstershop

personen

AXEL professor genetica

THERESA vrouw van axel

JEF zoon van Axel en Theresa

CATHERINE psychiater

VLADIMIR vrachtwagenchauffeur

NASTY jong meisje

MO transformeer

SALMAN eerste menselijke kloon

SIR JOHN ERNEST SAINT JAMES
eerste gekloonde beer

RUE DE
FLANDRE

AXEL Ik heb het meegemaakt dat ik in een restaurant zat en een kreeft met sauce armoricaine bestelde die ik had zien liggen in de etalagewaterbak – of hoe je die dingen ook noemt. Ik zat daar in mijn witte pak, de kelner struikelde en de kreeft met de hete saus viel op mijn schoot. Ik zat daar dus hoogst ongemakkelijk en wou zo snel mogelijk verdwijnen. De kelner zei:

O meneer, het
spijt me werke-

lijk en ik zag warempel tranen in zijn ogen. Toen merkte ik de stilte in het restaurant, gevolgd door het gegniffel van de

andere eters en de kelner zei: *Zeg het niet*

tegen mijn baas, als je

blijft

, maar in een slechte taal die ik niet goed verstond. Ik begreep dat de man in een netelige positie zat, maar ik ook. Ik voelde een zekere woede opkomen en de paniek in de ogen van de kelner deed me vermoeden dat dit zijn situatie niet zou verbeteren. Hij begeleidde me naar het toilet en trachtte de catastrofe in te dijken. Ik las:

Niet op de geursteen- tjes zuigen.

keek in de spiegel en wendde de blik af. Dan realiseerde ik me dat er muziek was.

Kunt u zich dat voorstellen

; ik sta daar in het toilet van het restaurant met mijn broek helemaal nat en vies en een kelner die me smeekt hem niet te verraden, dat hij anders zijn job kwijt is, want het is al de derde keer dat hij struikelt met kreeft:

DE DERDE KEER DAT HIJ STRUIKELT MET KREEFT!

Ik roep: **Misschien ben je wel niet geschikt om kreeft te serveren en is het voor iedereen beter als je geen kreeft meer serveert.**

Hij roept iets terug. Ik roep harder. Op het einde is het gillen en schreeuwen geworden. Dit alarmeert de baas van het kloterrestaurant die de deur van de toiletten opensmijt en het volgende ziet:

Het wit van de vieze lavabo met de oranje kleur van de armoricaine die wegspoelt en de papieren servetten op de grond en alles nat en wak en de ellendige vloertegels die te glad zijn en de geur van chemische producten en de wenende kelner die

op zijn knieën voor mij zit. De kelner ziet de baas en roept

JE HEBT ME VERRADEN, IK BEN VERLOREN.'

Daarop volgt een hysterische situatie waarbij de kelner zowat heel de barak afbreekt en iedereen het restaurant uitvlucht. De kelner rent met de laatste levende kreeft in zijn handen naar mij toe en terwijl hij de scharen in mijn ogen tracht te steken, roept hij uit: 'Wat betekent een kreeft?' Wat betekent een kreeft!

Het dient gezegd dat deze zin getuigt van een enorme poëtische kracht en het antwoord op de vraag zal niet eenvoudig zijn.

De kelner begint zijn verbittering nu te richten op de nog levende kreeft en slaat met het arme dier in het wilde weg tegen de geparkeerde auto's, terwijl hij herhaalt: '

Wat betekent een

RUE DE RUE DE FLANDRE FLANDRE

AXEL Una vez me pasó que estaba en un restaurante y pedí una langosta con salsa americana que había visto en el acuario de la vidriera, o como se llamen esas cosas. Estaba, con mi traje blanco, el mozo se tropezó y se me cayó la langosta encima con la salsa caliente. Así que estaba ahí, incomodísimo y quería desaparecer lo antes posible. El mozo exclamó:

“Oh, señor, lo siento muchísimo”

yo vi lágrimas en sus ojos y todo. Entonces me percaté del silencio en el restaurante, seguido de las risitas ahogadas de los demás comensales y el mozo que decía:

**“Por favor,
no le diga nada al dueño”**

Pero en un lenguaje espantoso que no entendía. Me daba cuenta de que el hombre se encontraba en una situación delicada, pero yo también. Sentía que me crecía la ira por dentro y el pánico en los ojos del mozo me hizo sospechar que su situación no mejoraría. Me acompañó al baño tratando de reducir el alcance de la catástrofe. Yo leía:

**“No chupar
las piedritas
aromáticas”**

me miré en el espejo y aparté la vista. Entonces, me di cuenta de que se oía música.

Imagínense la situación:

estoy en el baño de un restaurante con el pantalón empapado y sudicio y un mozo me ruega que no lo delate, porque perdería el trabajo, que ya es la tercera vez que tropieza con una langosta:

**¡La tercera vez que
tropieza con una
langosta!**

Le grito: **“Quizá no seas el tipo
indicado para servir
langosta. Y si dejaras de
servir langosta seguro que
a todos nos iría mejor”**.

¡Muchas
gracias!

